

УДК 347.952:004.8

<https://doi.org/10.32703/2663-6352/2025-1-17-170-176><https://orcid.org/0000-0003-2666-9696>**Барабаш Ольга Олегівна**

Доктор юридичних наук, професор

Завідувач науково-

дослідної лабораторії актуальних проблем

правозастосовної та правоохоронної діяльності

ННІ права та правоохоронної діяльності

Львівського державного університету внутрішніх справ

(Львів, Україна)

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У ВИКОНАВЧОМУ ПРОВАДЖЕННІ: ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ, ПРОЗОРОСТІ ТА ДОСТУПНОСТІ ПРОЦЕСУ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ

Анотація. У статті досліджено особливості застосування штучного інтелекту у процесі виконання судових рішень. Зазначено, що одним із ключових завдань цифровізації виконавчого провадження є зниження навантажень на приватних чи державних виконавців за допомогою впровадження автоматизованої системи, яка забезпечуватиме ефективний електронний документообіг. Саме тому, майбутній розвиток системи примусового виконання рішень, заснований на використанні цифрових технологій, дозволить не тільки ефективніше та оперативніше здійснювати виконавчі провадження, а й підвищить ступінь відповідальності громадян України перед законом. Безперервне впровадження нових інновацій та технологій у роботу Міністерства юстиції України є важливим елементом сучасного правового простору та сприяє покращенню доступу до юстиції всім громадянам України. Актуальність у визначенні ролі штучного інтелекту у сфері виконавчого провадження зростає із застосуванням таких технологій у цілях примусового виконання рішень судів та інших юрисдикційних органів. Наголошено, що виконавче провадження сьогодення вже неможливо уявити без інформаційних технологій, а подальші орієнтири його розвитку варто визначати у контексті все зростаючої ролі електронних технологій у процесі примусового виконання судових рішень і рішень інших органів як у національних практиках виконавчого процесу, так і у глобальному вимірі. Поява таких нововведень як використання інформаційних систем для автоматизації процесів та розширення можливостей ШІ, зробили роботу приватних та державних виконавців більш прозорою та доступною для громадян України. Впровадження інформаційних технологій у сферу виконавчого провадження дозволяють учасникам виконавчого провадження в онлайн-режимі отримувати розширені відомості про хід виконавчого провадження, сповіщення та рішення органів примусового виконання. Зроблено висновок, що застосування ШІ у виконавчому провадженні дозволить приватним та державним виконавцям здійснювати швидке порушення виконавчих проваджень та спровокувати процедуру стягнення заборгованостей з боржників. Розширення повноважень приватних чи державних виконавців, включаючи отримання геолокаційних даних смартфонів громадян України, допомагає покращити розшук боржників та підвищує ступінь їхньої відповідальності перед законом. Автоматизація процесів також сприяє покращенню моніторингу та ефективної роботи з боржниками, скорочуючи тимчасові витрати та підвищуючи точність прийнятих рішень. Постійне впровадження нових інновацій та технологій у роботу Міністерства юстиції України сприяє покращенню доступу до юстиції для всіх громадян України, зміцнюючи довіру до системи правосуддя.

Ключові слова: права людини, цифровізація, штучний інтелект, виконавче провадження, судова система, суд, виконання рішень судів, державний виконавець,

приватний виконавець, заходи примусового виконання, виконуваність рішення, виконавчі документи.

Annotation.

The article explores the peculiarities of applying artificial intelligence (AI) in the process of enforcing court decisions. It is emphasized that one of the key objectives of digitalizing enforcement proceedings is to reduce the workload on both public and private enforcement officers by implementing an automated system to ensure efficient electronic document management. Accordingly, the future development of the enforcement system based on the use of digital technologies will not only allow for more efficient and prompt execution of enforcement actions but will also increase the level of accountability among Ukrainian citizens before the law. The continuous introduction of new innovations and technologies into the work of the Ministry of Justice of Ukraine is an essential component of the modern legal environment and contributes to improving access to justice for all citizens. The relevance of defining the role of AI in the field of enforcement proceedings has increased significantly with the application of such technologies to enforce court decisions and decisions of other jurisdictional bodies. It is underlined that contemporary enforcement proceedings are already unimaginable without the use of information technologies, and further directions for their development should be set in the context of the growing role of electronic technologies in the enforcement of court decisions and decisions of other authorities, both in national practices and on a global scale. The emergence of innovations such as the use of information systems to automate processes and the expanding capabilities of AI have made the work of both public and private enforcement officers more transparent and accessible to the citizens of Ukraine. The implementation of information technologies in enforcement proceedings allows participants to access detailed information online about the progress of enforcement cases, as well as notifications and decisions issued by enforcement bodies. The study concludes that the use of AI in enforcement proceedings will enable enforcement officers to initiate enforcement procedures more swiftly and simplify debt recovery procedures. The expansion of powers for enforcement officers, including the ability to access the geolocation data of citizens' smartphones, helps improve the search for debtors and increases their accountability before the law. Process automation also contributes to better monitoring and more effective work with debtors, reducing time costs and increasing the accuracy of decisions made. The ongoing implementation of innovative technologies within the Ministry of Justice of Ukraine enhances access to justice for all citizens and strengthens public trust in the judicial system.

Keywords: *human rights, digitalization, artificial intelligence, enforcement proceedings, judicial system, court, enforcement of court decisions, state enforcement officer, private enforcement officer, enforcement measures, enforceability of decisions, enforcement documents.*

Актуальність проблеми дослідження. В сучасному світі цифрові технології формують новий технологічний простір, в якому право як соціальний феномен діє по новому, за новими правилами. У такому просторі цифрові технології починають диктувати власні умови, до яких потрібно адаптувати всі правові інституції. Формування принципово нового технологічного простору на основі сучасних цифрових технологій істотно впливає й на економіку, політику, структуру та зміст суспільних відносин.

Саме тому, на сучасному етапі розвитку суспільства використання інформаційних технологій набуває особливого значення у багатьох видах суспільної діяльності – в освіті, юриспруденції, державному управлінні тощо. І якщо для окремої людини застосування таких технологій лише додаткова можливість більш оперативно отримувати широкий спектр різноманітних державних послуг, то для органів державної влади це ефективний інструмент підвищення якості організації діловодства, впровадження сучасних досягнень науки та техніки у побудову судової системи, необхідна умова для успішної автоматизації судових процесів. Так, Державна судова адміністрація затвердила нову Концепцію Єдиної судової інформаційно-комунікаційної системи (ЄСІКС), яка передбачає використання в окремих процесах штучного інтелекту (далі – ШІ) – зокрема при генерації проєктів документів і при

підборі оптимальної моделі розгляду справи. ШІ також можуть використати для виявлення девіацій під час розгляду судової справи. Функціональними підсистемами ЄСІКС, згідно нової Концепції, будуть: електронний документообіг суду; відеоконференцзв'язок; вебпортал судової влади; єдиний державний реєстр судових рішень; єдиний державний реєстр виконавчих документів; управління персоналом та фінансово-господарською діяльністю органів судової влади; опрацювання звернень викривачів тощо [1]. Одна з найважливіших особливостей застосування ІТ-технологій у всіх означених сферах – це можливість забезпечити швидко взаємодію між усіма зацікавленими особами. Організація ефективного виконання рішень судів також є важливим напрямом діяльності держави, що реалізується у виконавчому провадженні.

Безумовно, створення системи електронного виконавчого провадження, що ефективно функціонує виступає гарантом того, що права та законні інтереси всіх учасників процесуальних відносин будуть дотримані та не будуть порушені, а сам процес пройде набагато швидше з дотриманням встановлених термінів та відповідно до встановленого процесуального порядку. У цьому процесі важливе місце займає процес цифровізації та штучний інтелект.

Ступінь наукової розробки проблеми дослідження. Проблеми цифровізації виконавчого провадження крізь призму аспектів тематики ШІ в судочинстві та виконанні судових рішень досліджувалась у наукових працях багатьох вітчизняних учених-правознавців, зокрема, Ю. Білоусова, Ю. Бисаги, Д. Белова, О. Верби, М. Вовк, О. Воробйова, А. Гайченко, Д. Гудими, К. Каращук, М. Ковалів, Л. Мелех, О. Овчаренко, В. Перун, М. Сидор, С. Стеценка, О. Соломко, І. Шевченка, С. Щербак, О. Щербанюк та ін. Утім, системний аналіз означених питань практично відсутній. Невирішеними на даний час залишається низка теоретичних і практичних проблем, пов'язаних із забезпеченням ефективності, прозорості та доступності процесу виконання судових рішень, а також розробкою цифрових стандартів цього процесу.

Метою статті є дослідження та подальша наукова розробка особливостей цифровізації виконавчого провадження, окреслення застосування штучного інтелекту у сфері забезпечення ефективності, прозорості та доступності процесу виконання судових рішень.

Виклад матеріалу. Традиційно виконавці під час виконання судових рішень мають справу з такими видами майна, як грошові кошти, транспортні засоби, нерухомість, земельні ділянки тощо. За інформацією Інституту стратегічних досліджень, у 2024 році щоденний обіг віртуальних активів в Україні становив близько 1 млрд грн. Таким чином, віртуальні активи, навіть за найконсервативнішою оцінкою цього ринку, є потенційним активом, на який може бути звернене стягнення. Проте виконавці досі не мають ефективного інструментарію для арешту та стягнення віртуальних активів. Це створює ситуацію, коли віртуальні активи можуть використовуватися боржниками як засіб ухилення від виконання зобов'язань перед кредитором [2]. З огляду на це, на порядку денному вітчизняного Парламенту й надалі стоїть першочергове завдання по нормативній регламентації процесу виконання рішень судів. Так, у Верховній Раді було зареєстровано законопроект щодо цифровізації виконавчого провадження № 9363. Згідно з поясненням авторів законопроекту зазначена цифровізація покликана забезпечити виконання судових рішень через осучаснення та цифровізацію деяких етапів виконавчого провадження [3].

Принагідно зазначимо, що Стратегія НАТО щодо штучного інтелекту, прийнята в жовтні 2021 року, трактує ШІ як можливість досягнення технологічної переваги, але водночас і як джерело загроз, і ставить такі цілі: прискорення й активне просування впровадження ШІ; захист і моніторинг технологій ШІ та інноваційних можливостей з урахуванням міркувань політики безпеки, таких як практичне застосування принципів відповідального використання; виявлення й захист від загроз зловмисного використання ШІ [4].

2 грудня 2020 року розпорядженням Кабінету Міністрів України було схвалено Концепцію розвитку штучного інтелекту в Україні, положення якої визначають мету, принципи і завдання розвитку технологій штучного інтелекту в Україні як одного з

пріоритетних напрямів у сфері науково-технологічних досліджень [5]. Стратегія розвитку штучного інтелекту в Україні враховує результати Генеральної конференції ЮНЕСКО від 21 листопада 2021 року. Також стратегія розвитку штучного інтелекту в Україні узгоджується з ключовими положеннями Відповідальної стратегії штучного інтелекту Департаменту оборони США і шляхів її впровадження, прийнятої в червні 2022 року, зокрема враховує етичні принципи характеристик ШІ: відповідальність (англ. responsibility); справедливість (англ. equitability); зрозумілість (англ. tractability); надійність (англ. reliability); керованість (англ. governability). Ці стандарти сприятимуть ефективному використанню переваг машинних алгоритмів і водночас допоможуть знизити ризики, пов'язані з прозорістю та конфіденційністю [6].

Система примусового виконання судових рішень є невід'ємною складовою правосуддя та ключовим елементом у системі захисту інтересів кредиторів. Будь-які реформи у секторі юстиції не матимуть практичної користі, якщо не буде забезпечене повне та своєчасне виконання судових рішень. Рівень захисту інтересів кредиторів є одним із показників, що оцінюється Світовим банком для визначення індексу легкості ведення бізнесу (англ. Ease of Doing Business Index). З огляду на це, забезпечення захисту інтересів кредиторів є надважливим у контексті відбудови України. Відомо, що в Україні ефективність виконання судових рішень щодо стягнення грошових коштів є критично низькою і коливається на рівні близько 3%. Ситуацію вдалося істотно покращити завдяки запровадженню інституту приватних виконавців, які, за умови наявності у боржника майна, можуть забезпечити виконання судового рішення [7].

З огляду на цифровізацію, що набирає обертів у сфері виконавчого провадження варто згадати і про проєкт Глобального кодексу цифрового виконання МССІ (Міжнародний союз судових виконавців) [8]. Цей акт вказує на створення цифрового профілю судового виконавця, проведення онлайн-медіації, доступ судового виконавця до дематеріалізованих реєстрів прав, необхідність захисту персональних даних та низку інших, що визначають правові межі дій судового виконавця. Кодекс також передбачає процедури виконання цифрових активів та використання штучного інтелекту. На думку експертів, Кодекс є кращою із наявних на сьогодні практик у галузі цифровізації виконавчого провадження, на яку також має орієнтуватись Україна під час проведення реформ у сфері примусового виконання судових рішень. Він встановлює підходи до використання технологій для виконання судових рішень та суміжних питань, зокрема етичних аспектів використання таких технологій, ризиків, пов'язаних зі штучним інтелектом, захистом персональних даних та доступом до електронних реєстрів. Зазначений Кодекс – це прогресивний документ, який надає значної уваги не лише цифровізації процедур виконання судових рішень, але і самому виконанню судових рішень шляхом стягнення віртуальних активів [7].

Одним із ключових аспектів покращення виконавчого провадження стало активне використання цифрових технологій для автоматизації процесів. Це не лише скорочує тимчасові витрати виконання завдань, але й знижує ймовірність помилок і підвищує точність прийнятих рішень. Автоматизація процесів також сприяє покращенню моніторингу виконавчих проваджень та ефективної роботи з боржниками. Крім цього, розширення можливостей використання ШІ у сфері обслуговування громадян України відкриває нові перспективи для підвищення доступності інформації про виконавчі провадження. Голосові боти, здатні взаємодіяти з громадянами України та надавати необхідну інформацію, спростять процес спілкування з Міністерством юстиції України в частині автоматизованої системи виконавчого провадження та зроблять його прозорішим і зрозумілим для людини.

Утім, важливо зазначити, що прискорення документообігу, у тому числі шляхом створення можливості винесення рішень в автоматичному режимі, переходу на електронний документообіг не вирішують проблему ефективності виконавчого провадження. Зазначені дії лише створюють передумови для своєчасного реагування на акти компетентних органів, на рішення та ухвали судів, і дозволяють теоретично розраховувати на своєчасне інформування сторін виконавчого провадження про те, на якій стадії знаходиться виконання. Проте, на будь-які звернення та скарги сторін виконавчого провадження через ШІ як і раніше реагує той чи інший співробітник, у зв'язку з чим повнота і своєчасність відповіді, перспективи виконавчого провадження, правильність і результативність дій та заходів залежать швидше від компетенції

самого виконавця і технічного обладнання його робочого місця. Крім того, об'єктивною обставиною, що перешкоджає ефективності примусового виконання, є незадовільний майновий стан боржника, і засобами лише ШІ це питання вирішити неможливо, особливо в сучасних, досить складних, економічних умовах.

Підкреслимо, що автоматизована система виконавчого провадження – це реєстрація виконавчих документів та в подальшому фіксування дій, вчинених державними та приватними виконавцями, та інші, які виходять за межі цифровізації. Такі дії є процесами автоматизації виконавчого провадження (електронна взаємодія органів та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів та реалізація ідеї щодо отримання інформації про боржників, їх майно та кошти, задум якої не здійснений у виконавчому провадженні десятками років) не у паперовому, а у електронному режимі [9].

Виконавче провадження сьогодні вже неможливо уявити без інформаційних технологій, а подальші орієнтири його розвитку варто визначати у контексті все зростаючої ролі електронних технологій у процесі примусового виконання судових рішень і рішень інших органів як у національних практиках виконавчого процесу, так і у глобальному вимірі [10, с. 102]. Поява таких нововведень як використання інформаційних систем для автоматизації процесів та розширення можливостей ШІ, зробили роботу приватних та державних виконавців більш прозорою та доступною для громадян України. А саме, можливості впровадженого інформаційних технологій у сферу виконавчого провадження дозволяють учасникам виконавчого провадження в онлайн-режимі отримувати розширені відомості про хід виконавчого провадження, сповіщення та рішення органів примусового виконання.

Усім учасникам необхідна інформація надається в автоматичному режимі протягом кількох секунд без потреби особистої взаємодії з уповноваженими службами. Крім того, учасники виконавчого провадження можуть подавати заяви, клопотання, скарги, звернення у межах виконавчого провадження у електронному вигляді, вести електронний документообіг з юридичними особами, підприємцями та громадянами України, відстежувати стадії процесу зняття обмеження виїзду за межі України (Єдиний портал державних послуг – Дія [11]), взаємодіяти з відомством з різних питань віддалено, у режимі онлайн. Також за допомогою сервісів порталу стане доступне погашення заборгованості до порушення виконавчого провадження [12].

Поступова цифровізація процесу примусового виконання рішень наразі дозволяє направляти та отримувати документи виконавчого провадження дистанційно. Так, завдяки взаємодії автоматизованої системи виконавчого провадження (АСВП) та Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (ЄСІТС), зареєструвавши електронний кабінет в підсистемі ЄСІТС «Електронний суд», громадяни мають можливість здійснювати обмін (надсилання та отримання) документами (в тому числі процесуальними документами, письмовими та електронними доказами тощо) з судом, а також отримувати документи виконавчого провадження одразу після підписання їх виконавцем кваліфікованим електронним підписом [13].

Як бачимо, в Україні практично вирішено питання повноцінного впровадження ШІ в діяльність приватного чи державного виконавця, запроваджено так зване «цифрове виконавче провадження», що дозволить учасникам виконавчого провадження в онлайн-режимі отримувати розширені відомості про хід виконавчого провадження, повідомлення та рішення органів примусового виконання [14]. Більше того, ШІ може поліпшити доступ до правосуддя для осіб, які в іншому випадку не мали б змоги дозволити собі юридичну допомогу. Інструменти, керовані ШІ, такі як віртуальні помічники або зручні онлайн-платформи, надають необхідні ресурси, зокрема інформацію про права та можливості в межах процедури примусового виконання. Ці технології здатні спростити складні юридичні поняття, пов'язані з виконавчими діями, зробивши їх доступнішими для осіб без юридичної освіти. Завдяки наданню персоналізованих порад ШІ допомагає стягувачам і боржникам ефективно захищати свої права, забезпечуючи усвідомлене розуміння прав у різних ситуаціях та більшу впевненість у взаємодії з системою примусового виконання рішень. Це особливо важливо в разі таких заходів примусового виконання, як арешт майна, коштів або виселення тощо. ШІ не лише сприяє справедливості та прозорості, а й створює рівні умови, за яких кожна особа має змогу реалізувати свої права [15].

При цьому, впровадження у виконавчий процес електронних технологій, які використовуються при примусовому виконанні судових рішень і рішень інших органів є додатковим підґрунтям виокремлення виконавчого процесу у самостійну науку із поступовим формуванням відповідної галузі права, про що наразі йдеться у дослідженнях з виконавчого процесу [16]. Окрім того, дослідники вказують на все більшу складність та різноманітність технологій, швидкість їх розвитку, що вимагає від законодавця активізації зусиль з оновлення законодавчої бази у сфері цифровізації виконавчого процесу, а також сприяння удосконаленню цифрової грамотності державних та приватних виконавців» [17].

Підкреслимо, що за допомогою електронного документообігу учасники виконавчого провадження зможуть подавати заяви, клопотання, скарги, звернення в межах виконавчого провадження, вести електронний документообіг з юридичними особами, підприємцями та громадянами України. Окрім зниження корупційних ризиків, послідовна цифровізація виконавчого провадження дозволяє успішно вирішувати й інші проблеми, зокрема мінімізувати конфліктні ситуації, що виникають через помилкову ідентифікацію боржників [18]. Адже сьогодні внаслідок недостатньої ідентифікації громадян України відбувається безліч помилок, що призводить до звернення стягнення на доходи сторонніх осіб (наприклад, однофамільців), які не є суб'єктами виконання рішення суду.

Висновки. Застосування ШІ у виконавчому провадженні дозволить приватним та державним виконавцям здійснювати швидке порушення виконавчих проваджень та спрощувати процедуру стягнення заборгованостей з боржників. Розширення повноважень приватних чи державних виконавців, включаючи отримання геолокаційних даних смартфонів громадян України, допомагає покращити розшук боржників та підвищує ступінь їхньої відповідальності перед законом. Автоматизація процесів також сприяє покращенню моніторингу та ефективної роботи з боржниками, скорочуючи тимчасові витрати та підвищуючи точність прийнятих рішень. Постійне впровадження нових інновацій та технологій у роботу Міністерства юстиції України сприяє покращенню доступу до юстиції для всіх громадян України, зміцнюючи довіру до системи правосуддя.

Таким чином, одним із ключових завдань цифровізації виконавчого провадження є зниження навантажень на приватних чи державних виконавців за допомогою впровадження автоматизованої системи, яка забезпечуватиме ефективний електронний документообіг. Саме тому, майбутній розвиток системи примусового виконання рішень, заснований на використанні цифрових технологій, дозволить не тільки ефективніше та оперативніше здійснювати виконавчі провадження, а й підвищить ступінь відповідальності громадян України перед законом. Безперервне впровадження нових інновацій та технологій у роботу Міністерства юстиції України є важливим елементом сучасного правового простору та сприяє покращенню доступу до юстиції всім громадянам України.

ЛІТЕРАТУРА

1. ДСА затвердила концепцію ЄСІКС – у правосудді планують використати штучний інтелект. Судово-юридична газета. 4 трав. 2025. URL: [https://sud.ua/uk/news/publication/329958-gsa-utverdila-kontseptsiyu-esiks-v-pravosudii-planiruyut-ispolzovat-iskusstvennyu-intellekt#:~:text=\(дата звернення: 20.05.2025\).](https://sud.ua/uk/news/publication/329958-gsa-utverdila-kontseptsiyu-esiks-v-pravosudii-planiruyut-ispolzovat-iskusstvennyu-intellekt#:~:text=(дата звернення: 20.05.2025).)
2. Перун В. Мінцифри планує через «Дію» навчити українців криптограмотності. 12 груд. 2022. URL: https://lb.ua/tech/2022/12/22/540049_mintsifri_planuie_cherez_diyu_navchiti.html (дата звернення: 20.05.2025).
3. Проект Закону України від 07.06.2023 р. № 9363 Про внесення змін до деяких законів України щодо цифровізації виконавчого провадження. URL: https://ips.ligazakon.net/document/JI09355I?utm_source=biz.ligazakon.net&utm_medium=news&utm_content=bizpress02&_ga=2.234235226.552061073.1748206752-625666558.1748206752#_gl=1*gq0blh*_gcl_au*NDk1MzQ0NDI3LjE3NDgyMDY3NTI (дата звернення: 20.05.2025).

4. Стратегія щодо штучного розуму для НАТО (жовтень 2021 р.). URL: <https://www.nato.int/docu/review/uk/articles/2021/10/25/strategya-shchodo-shtuchnogo-rozumu-dlya-nato/index.html> (дата звернення: 20.05.2025).
5. Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні : схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02.12.2020. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npras/proshvalennya-koncersiyi-rozvitku-shtuchnogo-intelektu-v-ukrayini-s21220> (дата звернення: 20.05.2025).
6. Стратегія розвитку штучного інтелекту в Україні: монографія / [за заг. ред. А. І. Шевченка]. Київ: ІПШІ, 2023. 305 с. URL: https://jai.in.ua/archive/2023/ai_mono.pdf (дата звернення: 20.05.2025).
7. Віртуальні активи у виконавчому провадженні: як підвищити рівень виконання судових рішень в Україні. Право-Justice. 10 лип. 2023. URL: https://lb.ua/blog/pravo_justice/564460_virtualni_aktiv_i_vikonavchomu.html (дата звернення: 20.05.2025).
8. Towards a Global Code of Digital Enforcement. European Association of Private International Law. веб-сайт. URL: <https://eapil.org/2022/03/22/towards-a-global-code-of-digital-enforcement/> (дата звернення: 20.05.2025).
9. Про затвердження плану пріоритетних дій Уряду на 2023 рік. *Розпорядження Кабінету Міністрів України; План* від 14.03.2023 № 221-р. Урядовий портал. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/221-2023-%D1%80#Text> (дата звернення: 20.05.2025).
10. Лук'янченко Д.В. Цифровізація виконавчого провадження: новели законопроекту № 9363. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 9. С. 102–105. URL: http://lsej.org.ua/9_2023/23.pdf (дата звернення: 20.05.2025).
11. Дія: державні послуги онлайн. URL: <https://diia.gov.ua/> (дата звернення: 20.05.2025).
12. Воробйов О. В. Теоретичні засади реформування системи виконавчого провадження: національний та світовий досвід : дис. ... доктора філософії : 281 Публічне управління та адміністрування. Київ, 2025. 260 с.
13. Цифровізація спрощує процес примусового виконання рішень. Південне міжрегіональне управління Міністерства юстиції. 6 серпн. 2024 р. URL: <https://ki.court.gov.ua/tu11/presentr/news/1647106/> (дата звернення: 20.05.2025).
14. Соломко О.В. Цифровізація виконавчого провадження: що пропонує законопроект № 9363. Юридична практика. URL: <https://pravo.ua/tsyvrovizatsiia-vikonavchoho-provadhennia-shcho-pronuie-zakonproiekt-9363/> (дата звернення: 20.05.2025).
15. Ковалів М., Сидор М. Концептуальні засади імплементації штучного інтелекту в судочинство та виконавче провадження. Академічні візії. 2024. № 38. С. 1–8. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1806/1672> (дата звернення: 20.05.2025).
16. Shcherbak S.V. Executive process: establishment and prospects of development Law in the postmodern epoch: general characteristics and manifestation particularities in separate law branches: Scientific monograph. Riga, Latvia: Baltija Publishing”, 2023. 776 p.
17. Кожевнікова А.В. Новітні електронні технології у виконавчому процесі. Knowledge, Education, Law, Management. 2022. № 2 (46). С. 236–241.
18. Щербак С.В., Кожевнікова А.В. Діджиталізація виконавчого процесу. Захист прав людини у цивільному судочинстві: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції ім. Ю.С. Червоного (м. Одеса, 17 грудня 2021 р.) / за заг. ред. д.ю.н., професора Н.Ю. Голубево; уклад.: І.С. Апалькова, О.В. Сатановська. Одеса: «Фенікс», 2021. 122 с. URL: <https://hdl.handle.net/11300/16015> (дата звернення: 20.05.2025).